DEPARTAMENT DE FILOSOFIA

IES Les Foies

PROGRAMACIÓ

Curs 2020-201

JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

A l'hora de concebre i donar forma a la Programació Didàctica del present curs 2019-2020, hem volgut tenir present en tot moment, que aquest document no siga merament un objecte formal imprescindible a nivell oficial, sinó que esdevinga una eina efectiva per al treball docent en tots els seus nivells: objectius, competències, continguts, criteris d'avaluació, materials i recursos, etc.

Conscients que les assignatures impartides per aquest departament sovint són considerades com excessivament teòriques, abstractes i allunyades dels interessos reals d'aquells a qui van dirigides, volem donar importància en aquest document al funcionament de la tasca didàctica. Com farem extensiu oportunament en l'enumeració dels objectius de les nostres assignatures, un tret comú és no només, de manera general, aconseguir un aprenentatge d'habilitats abans que uns continguts memorístics, sinó, a més a més, aconseguir que l'alumnat siga capaç d'enfrontar-se a la seua realitat social i personal amb esperit crític, reflexiu i autònom.

CONTEXTUALITZACIÓ

La Programació intenta respondre a les necessitats dels alumnes de l'IES LES FOIES de Benigànim. L'institut recull alumnes de la mateixa localitat, així com alumnes dels pobles dels voltants: La Pobla del Duc, Llutxent, Pinet, Bellús, Benissuera, Quatretonda i Guadasséquies.

L'institut LES FOIES es troba situat en la localitat de Benigànim, un petit poble situat en la part nord-est de la Vall d´Albaida, a uns 70 Km. de València i més prop d'altres poblacions mitjanes com Xàtiva, Gandia o Ontinyent. Benigànim també abraça la influència dels altres pobles propers citats. Es tracta d'un institut públic (que depèn de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat valenciana), la ubicació del qual és a l'Avgda. de l'Insitut, s/n.

El nombre d'habitants de Benigànim ronda els 6.200, uns 500 dels quals són immigrants.

Benigànim compta amb un entorn muntanyenc. L'economia d'aquesta població es basa, sobretot, en empreses petites, dedicades fonamentalment al vidre, la fusta i el plàstic, doncs, el sector industrial ha anat substituint a l'agricultura.

Són moltes les activitats culturals que des de l'Ajuntament es promouen, les quals gaudeixen d'una gran participació per part dels habitants.

El nombre d'alumnes que cursen estudis en el centre està al voltant dels 800.

HISTÒRIA DE LA FILOSOFÍA (2n BATXILLERAT)

1. JUSTIFICACIÓ

La Història de la Filosofia apareix en el currículum com una forma de saber dual. D'una banda, com un saber històric que, junt amb altres disciplines de la mateixa naturalesa, dibuixen els perfils de la condició històrica del ser humà i del seu passat intel·lectual. D'altra banda, com a saber filosòfic, ens permet entendre que la comprensió del passat –el que altres han pensat abans– és un coneixement necessari per a l'adequada interpretació i transformació del present. La Història de la Filosofia, més enllà de la intenció arqueològica, tracta el passat com una font rica de suggeriments i especulacions dignes d'una acurada atenció, en què troba l'impuls per a una meditació filosòfica actual.

En coherència amb l'anterior, la necessitat d'aquesta assignatura en el Batxillerat prové del fet que permet a l'alumnat reconèixer quins són les fites del pensament que ens constituïxen com a civilització, però també procura instruments intel·lectuals per a comprendre les claus del present de la nostra civilització, l'occidental, mostrant que les idees tenen una validesa que moltes vegades escapen al context temporal en què s'enuncien. En este sentit, la Història de la Filosofia és la història de les respostes filosòfiques als problemes humans. Les solucions del passat, el seu coneixement, poden ajudar-nos com a mínim a plantejar adequadament els interrogants del present. Des d'una perspectiva docent, este aspecte de la Història de la Filosofia és capital i fa de l'assignatura la millor invitació al pensament crític.

La Història de la Filosofia, si bé apareix com una assignatura independent d'altres de caràcter filosòfic que trobem en l'ESO i en primer de Batxillerat, s'ha d'entendre també com la culminació d'un procés intel·lectual. Hi trobarem –en els distints autors, sistemes filosòfics i diferents període històrics– una íntima relació entre les disciplines filosòfiques estudiades amb anterioritat i la present assignatura, de manera que podem considerar-la com l'expressió més acabada i unificada dels continguts filosòfics impartits en Batxillerat i en l'ESO. La unitat filosòfica de la Història de la Filosofia

permet tornar a presentar l'alumnat, des d'un punt de vista temporal, el que ha estudiat en cursos anteriors.

Per això la Història de la Filosofia contribueix notablement a l'adquisició dels objectius del Batxillerat i a l'èxit d'una maduresa personal en l'alumnat, condició indispensable per a l'exercici d'una ciutadania activa i responsable. L'actitud principal que l'alumnat ha d'adquirir és, sens dubte, l'esperit crític: no ha de prendre per bons plantejaments passats, sinó analitzar-los autònomament. Alhora, l'assignatura ha d'ajudar a reflexionar sobre la necessària igualtat antropològica i jurídica del ser humà i com és imprescindible superar plantejaments passats –o actuals– que admeten algun tipus de desigualtat. la Història de la Filosofia ha d'ajudar a comprendre la dificultat de l'ideal igualitari i la seua permanent vigilància.

Igual que altres assignatures, la Història de la Filosofia contribueix a la consolidació dels hàbits de lectura, estudi i disciplina: les condicions mínimes d'un filòsof i d'un ciutadà que desitge influir activament en la societat.

La matèria s'estructura en cinc blocs. El primer està dedicat als continguts transversals, els quals són aplicables a tots els estàndards d'aprenentatge del curs. Cal destacar d'aquest bloc l'atenció que es dóna al text filosòfic com la realitat primordial que cal treballar amb l'estudiant. I junt al text, la utilització de les TIC com un instrument de busca, exposició i aprofundiment dels continguts textuals especificats pel professor de l'assignatura. La resta dels blocs desenrotllen els continguts per períodes històrics. Així, el bloc 2 presenta la filosofia grega, en la qual Plató i Aristòtil són els autors principals, i acaba amb una anàlisi dels corrents hel·lenístiques més importants. El bloc 3 està reservat a la filosofia medieval; parteix del pensament d'Agustí d'Hipona i de Tomàs d'Aquino, l'alumne hi tractarà filosofies anteriors, coetànies i posteriors d'aquests autors. El bloc 4 tracta la filosofia moderna i de la Il·lustració; Descartes, Hume i Kant, entre d'altres, són els filòsofs als qui s'hi dedicarà més temps. El bloc 5 aborda la filosofia contemporània. En aquest bloc final la matèria aborda el més destacat del pensament contemporani, especialment l'obra de Marx i de Nietzsche, els autors més destacats de la filosofia espanyola i els principals corrents del pensament del segle XX.

Acaba el curs amb una anàlisi del més destacat del pensament postmodern i de les noves filosofies.

L'assignatura inclou un llenguatge tècnic molt precís conceptualment i lingüísticament. La precisió conceptual educa la ment a desprendre's d'allò accessori, identificar-ho en primer lloc, i quedar-se amb allò característic o definitiu. Però açò s'ha de saber expressar per mitjà de la paraula. La precisió i el rigor filosòfic, predominantment lingüístic, són magnífiques ferramentes cognitives per a l'estudiant de l'assignatura.

2. OBJECTIUS

2.1.- Objectius del Batxillerat vinculats amb la matèria Filosofia

D'acord amb el Reial Decret 1105/2014 de 26 de desembre, pel qual s'establix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, la matèria Filosofia contribuirà a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, que fomente la co-responsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

b) Consolidar una maduresa personal i social que els permeta actuar de forma responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític.

c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats, molt particularment entre homes i dones.

d) Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

e) Dominar, tant en la seua expressió oral com a escrita, el castellà i el valencià.

f) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

g) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució.

h) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats

bàsiques pròpies de la modalitat triada.

i) Comprendre els elements i procediments fonamentals de la recerca i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida.

j) Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.

k) Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

3. COMPETÈNCIES

La Història de la Filosofia fa una aportació molt valuosa quant a l'adquisició de les competències.

Pareix evident que la competència lingüística és la més treballada. A més del que s'ha apuntat, cal subratllar que aquesta assignatura busca que l'alumnat tinga certs valors i actituds, alguns dels quals ja s'han destacat; no obstant això, n'hi ha d'altres també importants, com ara el diàleg com a mitjà per a resoldre conflictes, el respecte a les normes o la curiositat.

La competència digital està molt present també en l'assignatura, perquè està molt associada a la competència d'aprendre a aprendre. Perquè la competència digital no consisteix només en l'ús de les TIC; pretén que l'alumne busque i complemente la informació donada pel professor i li permeta elaborar materials filosòfics que puga utilitzar en el seu estudi. D'eixa manera, l'alumne aporta a allò que s'ha explicat en classe dades, continguts o problemes que fan que aprofundisca en els seus coneixements de la matèria. Aquesta tasca d'autoregulació de l'alumne, per a la qual les TIC són de gran ajuda, permet que la Història de la Filosofia siga una assignatura que no es reduïsca a l'explicació del professor, sinó que exigisca de l'estudiant una actitud activa i inquisitiva davant dels continguts filosòfics impartits.

La competència d'aprendre a aprendre garanteix que l'individu tinga recursos suficients per a formar-se permanentment. La capacitat d'autonomia personal, d'autoregulació dels processos cognitius i de la conducta en distints contextos fan que esta competència hi siga clau. La filosofia també desenrotlla aquesta competència gràcies al seu treball per a aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.

La Història de la Filosofia contribuïx poderosament a les competències socials i cíviques, que inclouen habilitats i destreses diverses que confluïxen en la necessitat que l'alumnat sàpia interpretar els fets socials i puga donar-hi una resposta correcta. Les actituds que es busquen són el diàleg, el respecte a les idees alienes, la capacitat d'arribar a acords, treballar en equip, etc. En aquest sentit la Història de la filosofia ajuda a cobrar consciència que no totes les idees busquen un model de societat idèntic i que, per tant, no totes tenen el mateix valor. Saber discriminar quines són les més semblants a les d'una societat democràtica i oberta és un objectiu d'una ment crítica. La competència cívica descansa en el coneixement reflexiu –crític– de conceptes com 'ciutadania', 'justícia', 'democràcia', 'drets civils', etc. La Història de la filosofia il·lustra la importància d'eixos conceptes i en mostra l'evolució temporal.

La filosofia també ajuda a desenrotllar el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor dins d'un marc ètic ineludible per a una societat que pretenga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.

Finalment, la Història de la filosofia també treballa la competència sobre la consciència de les expressions culturals. Amb aquest tipus de competència es pretén introduir actituds i valors que definixen els estudis filosòfics del Batxillerat: llibertat d'expressió, diàleg entre cultures i, en general, un interés per la participació en la vida cultural i intel·lectual de la societat.

4. CONTINGUTS

<u>Bloc 1: Elements transversals a l'assignatura</u>

Investigació

· Ferramentes d'aprenentatge i investigació

· Lectura d'obres i textos de caràcter filosòfic

· Anàlisi i síntesi

· El comentari de text

· Aplicació de les TIC a la història de la filosofia

· Elaboració del vocabulari

· Enumeració de les tesis fonamentals de l'autor

· Redacció i dissertació filosòfica

· Contextualització dels autors

· El diàleg filosòfic i l'argumentació

Bloc 2: La Filosofia en la Grècia antiga

El naixement de la filosofia a Grècia.

· El pas del mite al logos.

· Els presocràtics.

Plató: la primera gran síntesi filosòfica

· Sòcrates i els sofistes.

· Plató i el seu context filosòfic

Aristòtil i l'hel·lenisme: l'ocàs de l'antiguitat

· Aristòtil i el seu context filosòfic.

· Hel·lenisme: ètica i ciència

Bloc 3: La Filosofia medieval

El pensament cristià medieval

· Cristianisme i filosofia.

· Les relacions raó-fe.

L'elaboració del pensament cristià en la patrística.

· Agustí d'Hipona. L'autor i el seu context històric.

La síntesi filosòfica de l'escolàstica.

· L'escolàstica cristiana, la filosofia islàmica i el pensament jueu.

· Tomàs d'Aquino. L'autor i el seu context filosòfic.

· La crisi de l'escolàstica en el s. XIV: el nominalisme de Guillem d'Ockam.

Bloc 4: La Filosofia en la Modernitat

El pensament renaixentista

· La filosofia en el Renaixement: el canvi del paradigma aristotèlic.

· El realisme polític de Maquiavel.

· La revolució científica.

Racionalisme i empirisme: el naixement de la modernitat.

· Descartes. L'autor i el seu context filosòfic i antropològic.

· Hume i Locke. Els autors i el seu context filosòfic.

La Il·lustració: el triomf de la raó.

· La Il·lustració francesa. Rousseau.

· L'idealisme transcendental. Kant. L'autor i el seu context filosòfic.

Bloc 5: La Filosofia contemporània

El segle XIX: el naixement d'una nova època.

· Marx. L'autor i el seu context filosòfic.

· Nietzsche. L'autor i el seu context filosòfic

La filosofia del S XX.

· La filosofia espanyola: Unamuno, Ortega, Zubiri.

· Principals corrents del s. XX: fenomenologia-hermenèutica, filosofia analítica, Escola de Frankfurt.

Últimes tendències en la filosofia

· El pensament postmodern.

· Noves filosofies: feminisme, ecologisme, pacifisme, etc.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES, ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

1a Avaluació

1. El naixement de la filosofia a Grècia.
2. Plató: la primera gran síntesi filosòfica.
3. Aristòtil i l'hel·lenisme: l'ocàs de l'antiguitat.
4. El pensament cristià medieval.

2a Avaluació

5. L'elaboració del pensament cristià en la patrística.
6. La síntesi filosòfica de l'escolàstica.
7. El pensament renaixentista.
8. Racionalisme i empirisme: el naixement de la modernitat.

3a Avaluació

9. La Il·lustració: el triomf de la raó.
10. El segle XIX: el naixement d'una nova època.
11. La filosofia del S XX.
12. Últimes tendències en la filosofia.

6. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀTIQUES

El currículum incorpora plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenrotllament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels continguts de les àrees.

La metodologia farà insistència, especialment, en la compressió lectora de textos seleccionats dels autors i els temes estudiats en el curs. Els punts centrals en què es basa la metodologia són:

a) Interacció i aprenentatge, l'objectiu últim del qual és que totes i tos els alumnes sense exclusió adquirisquen els millors aprenentatges possibles.

b) Aprenentatge Situat, que emfatitza la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que les persones hauran de resoldre i que els permetran adquirir la competència necessària.

c) Estructures d'aprenentatge cooperatiu, que asseguren la interacció entre iguals i amb altres membres de la comunitat educativa i l'entorn.

d) Didàctica específica de l'àrea, ja siga de caràcter general o relacionada amb alguns dels blocs de contingut, atenent a la seua singularitat i als recursos a utilitzar.

El comentari de text és un recurs imprescindible, però també és necessari treballar l'expressió oral, treballs individuals o en grup que requerisquen una exposició, debats, etc.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

7.1.- Criteris d'avaluació

Són els que establix el Decret 87/2015 de la Generalitat Valenciana, de 5 de juny de 2015.

BL1.1. Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia.

BL1.2. Aplicar adequadament les ferramentes i procediments del treball intel·lectual a l'aprenentatge de la filosofia, fent treballs d'organització i investigació dels continguts.

BL1.3. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i exposició dels treballs d'investigació filosòfica.

BL1.4. Participar en diàlegs i debats de manera raonada, contraposant les idees pròpies amb altres posicions diferents.

BL1.5. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos, perquè tots els membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres, generant implicació en la tasca, i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic

BL2.1. Explicar l'origen de la filosofia a Grècia, enumerar-ne els conceptes i tesis principals; analitzar l'idealisme de Plató, enumerar-ne els conceptes i tesis principals i explicar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista del ser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut.

BL2.2. Explicar el sistema teleològic d'Aristòtil, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.

BL2.3. Reconéixer les distintes escoles ètiques sorgides en l'hel·lenisme com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.

BL2.4. Relacionar la filosofia platònica i aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes.

BL2.5. Relacionar la filosofia aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències respecte dl pensament de Plató i la física de Demòcrit.

BL2.6. Comparar les similituds i les diferències entre les distint es escoles ètiques sorgides en l'hel·lenisme, com ara l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, i exposar la repercussió dels grans científics hel·lenístics, el context sociohistòric i cultural de l'època i la gran importància per a occident de la Biblioteca d'Alexandria.

BL2.7. Explicar la influència del platonisme en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs.

BL2.8. Jutjar la influència de l'aristotelisme en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga.

BL3.1. Explicar l'origen del pensament cristià i la seua trobada amb la filosofia a través de la enumeració dels conceptes i les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona.

BL3.2. Analitzar la síntesi de Tomàs d'Aquino, a través de les enumeració dels conceptes i idees fonamentals de l'autor.

BL3.3. Descriure alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockam i la separació de la raó i la fe.

BL3.4. Comparar les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona amb les d'altres pares de l'Església.

BL3.5. Explicar la síntesi de Tomàs d'Aquino i relacionar-la i comparar-la amb l'agustinisme, la filosofia àrab i jueua, i el nominalisme.

BL3.6. Relacionar el pensament d'Agustí d'Hipona i de Tomàs d'Aquino (la defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història) amb el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals que es van produir en l'Edat Mitjana i la reflexió crítica de Guillem d'Ockam, amb l'inici de la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència moderna.

BL4.1. Explicar el gir del pensament occidental que anticipa la modernitat que es dóna en el Renaixement i insistir en el nou humanisme, en la investigació dels prejuís del coneixement de F. Bacon, en les implicacions de la revolució científica, i enumerar les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel.

BL4.2. Exposar les tesis del racionalisme de Descartes i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL4.3. Identificar l'empirisme de Hume i Locke i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL4.4. Descriure els principals ideals dels il·lustrats francesos i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL4.5. Identificar l'idealisme crític de Kant i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL4.6. Relacionar el gir del pensament occidental en el Renaixement, la investigació del coneixement de F. Bacon, les implicacions de la revolució científica i de N. Maquiavel.

BL4.7. Comparar les tesis fonamentals del racionalisme de Descartes, la filosofia humanista i el monisme panteista de Spinoza.

BL4.8. Relacionar les tesis fonamentals de l'empirisme de Hume i les del liberalisme polític de Locke.

BL4.9. Exposar els principals ideals dels il·lustrats francesos i aprofundir especialment en el pensament de J. J. Rousseau.

BL4.10. Comparar les tesis fonamentals de l'idealisme crític de Kant amb el racionalisme de Descartes, l'empirisme de Hume i la filosofia il·lustrada de Rousseau.

BL4.11. Explicar la influència del racionalisme i l'empirisme en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna.

BL4.12. Explicar la importància del pensament de Rousseau i de Kant en el sorgiment de la democràcia i en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna.

BL5.1. Explicar el materialisme històric de Marx i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL5.2. Explicar el vitalisme de Nietzsche i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL5.3. Explicar les principals idees de la filosofia espanyola del s. XX, en especial el raciovitalisme d'Ortega i Gasset, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL5.4. Identificar les idees de les principals corrents de pensament del s. XX, en especial l'escola de Frankfurt, la fenomenologia-hermenèutica i la filosofia analítica, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.

BL5.5. Comparar el materialisme històric de Marx amb l'idealisme de Hegel i amb Feuerbach.

BL5.6. Relacionar el vitalisme de Nietzsche amb el vitalisme de Schopenhauer.

BL5.7. Confrontar el raciovitalisme d'Ortega i Gasset amb figures de la filosofia espanyola (Unamuno o Zubiri) i del pensament europeu.

BL5.8. Contrastar la racionalitat dialògica de Habermas amb la filosofia crítica d'altres autors de l'escola de Frankfurt, així com amb els principals conceptes dels corrents de pensament del s. XX.

BL5.9. Explicar la influència del materialisme històric de Marx en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

BL5.10. Detectar la influència del vitalisme de Nietzche en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

BL5.11. Explicar les influències que rep Ortega i Gasset i la repercussió del seu pensament en el desenrotllament de les idees i la regeneració social, cultural i política d'Espanya.

BL5.12. Reconéixer la influència de les idees de les principals corrents de pensament del s. XX, en especial de l'escola de Frankfurt, en el desenrotllament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

BL5.13. Avaluar la repercussió dels filòsofs postmoderns en el pensament actual i en el desenrotllament de la cultura contemporània.

7.2.- Instruments d'avaluació

Els procediments d'avaluació han de ser variats. Juntament amb les proves escrites, el professor valorarà les exposicions orals, tant individuals com en grup; a més, tindrà en compte els comentaris de texts escrits al llarg del curs i la realització de breus redaccions sobre qüestions filosòfiques. Així mateix avaluarà la participació en classe quan es facen debats.

Proves escrites: Es presentarà als alumnes un text dels estudiats en classe. Els alumnes hauran de contestar dos preguntes relatives al text, una pregunta de caràcter teòric i una pregunta de relació:

1. Pregunta referida a la síntesi del text.
2. Pregunta referida al significat filosòfic de termes del text.
3. Realitzar una redacció filosòfica o dissertació.
4. Contestar a una qüestió relativa a l'autor del text. L'alumne haurà de comentar breuement qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que jutge important per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

La puntuació concreta serà la següent:

- Qüestió 1a: 2 punts.
- Qüestió 2a: 2 punts.
- Qüestió 3a: 5 Punts.
- Qüestió 4a: 1 Punt.

7.3.- Criteris de qualificació de les proves escrites

En la qüestió primera s'ha de valorar la capacitat de l'alumne per a mostrar amb claredat l'estructura argumentativa o expositiva del text. D'acord amb açò, la síntesi que es demana com a resposta ha de mostrar que s'ha comprès:

1. Quines són les idees o els arguments principals del text.
2. Com es relacionen entre ells dins de l'estructura expositiva o argumentativa, per a arribar a la tesi o conclusió general.

Els dos criteris valen igual, fins a un punt cadascun.

En la qüestió segona s'ha de valorar la capacitat que tinga l'alumne o l'alumna per a definir termes filosòfics o expressions, analitzant-los a partir de l'ús que se'n fa en el text.

1. La resposta ha d'incloure expressament una definició del terme proposat (o, si és el cas, dels dos proposats, aclarint la seua relació).
2. A més, la definició ha d'elaborar-se a partir de la informació que ofereix el text i fent referències explícites a l'ús que s'hi fa del terme o dels termes.
3. L'explicació del terme o dels termes s'ha de complementar amb el coneixement general sobre ells derivat de l'estudi de la filosofia de l'autor.

La valoració dels tres criteris serà igual, fins a un terç dels dos punts cadascun.

En la qüestió tercera s'ha de valorar la capacitat de l'alumne o alumna per a a desenvolupar el tema proposat centrant-se en la seua formulació.

1. Els continguts de la redacció han de respondre a la formulació de l'enunciat, sense digressions innecessàries i en el desenvolupament s'ha d'incloure l'explicació i la justificació de les idees exposades.
2. L'exposició de la redacció ha de ser alhora clara i ordenada.

El primer criteri es valorarà fins a 3,5 punts i el segon fins a 1,5 punts.

En la qüestió quarta s'ha de valorar la capacitat per a aplicar o relacionar el pensament d'un autor amb qualsevol dels aspectes suggerits en la qüestió. Es valoraran els continguts d'interés filosòfic exposats i l'originalitat i l'exposició reflexiva i justificada.

Atenent al Pla d'Ortografia del centre aprovat per la COCOPE, es descomptarà 0'2 per falta ortogràfica o accent fins a un màxim de 1 punt.

7.4.-Activitats de reforç i ampliació

Les activitats de reforç seran:

Pel que fa als continguts conceptuals:

1.- Identificar les característiques dels diversos conceptes a partir de contextos diferents als treballats, com ara manuals de consulta diversos, enciclopèdies, pàgines web de filosofia, etc.

2.- Fer esquemes i quadres sinòptics

Pel que fa als continguts procedimentals:

Activitats de repetició del procediment en qüestió

Les activitats d'ampliació seran:

1.- Llegir i interpretar per escrit textos filosòfics, escrits o orals, que aprofundisquen i aporten complexitat al plantejament fet en classe del tema o unitat.

2.- Llegir i interpretar filosòficament per escrit obres no filosòfiques com ara capítols de sèries, pel·lícules, novel·les, quadres, escultures, cançons o altres peces musicals, etc.

3.- Llegir i comentar per escrit alguna obra filosòfica completa representativa de l'autor, el tema o la unitat que siga.

4.- Escriure assaigs breus

8. ELEMENTS TRANSVERSALS

a) Foment de la lectura

La metodologia de l'assignatura implica ja d'entrada que l'alumne haurà de llegir al llarg del curs nombrosos texts filosòfics que seran indicats pel professor. Tot i això, aquestes lectures podran complementar-se amb altres lectures de texts literaris.

b) Comunicació audiovisual

El departament ha acordat per a aquesta matèria en relació a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació:

— Realitzar petits treballs de recerca en els quals els alumnes busquen aquesta informació en pàgines web d'interès filosòfic.

— Visionar on-line, a l'aula o a casa, vídeos o fragments de vídeos d'interés filosòfic.

— Preparar power-points o similar per a fer presentacions en classe del resultat de treballs individuals o en equip.

c) Emprenedoria

L'emprenedoria es concreta transversalment en les activitats que fan que els alumnes hagen de:

— Organitzar un equip de treball.

— Planificar la tasca o projecte, individual o col·lectiu.

— Fer una previsió de recursos i de temps per a dur a terme el treball individual o en equip.

— Avaluar el procés i el resultat final del treball individual o col·lectiu

— Comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

d) Educació cívica i constitucional

L'educació cívica i constitucional es concreta per mitjà del foment del desenvolupament d'actituds com:

- La tolerància intel·lectual per a acceptar i estar oberts a obres, opinions, interpretacions i punts de vista diferents dels propis, i assumir que la discrepància és necessària per a aconseguir solucions més riques i integradores,
- Crítica davant de missatges que denoten una discriminació sexual, ètnica, social, etc.
- Disposició oberta a buscar part de l'explicació de successos actuals en els seus antecedents socio-històrics i de corrents i sistemes filosòfics diferents.
- Valoració crítica dels prejudicis sexistes presents en els nostres costums i recuperació i integració del patrimoni cultural de les dones.
- Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de violació d'aquests, i també de tot tipus de discriminació per raons d'edat, sexe, ètnia, nacionalitat i religió.

9. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

Per a avaluar la pràctica docent i valorar la consecució dels objectius proposats en la

programació es tindran en compte els següents indicadors.

S'han complit els objectius.

S'han impartit els continguts proposats.

La temporalització ha sigut adequada.

La metodologia ha sigut adequada.

Percentatge d'alumnes aprovats en l'assignatura.

FILOSOFIA (1r BATXILLERAT)

1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

La filosofia és una activitat reflexiva i crítica que, a partir de les aportacions de les ciències i d'altres disciplines, pretén fer una síntesi global sobre el que és la persona, el coneixement, la conducta adequada i la vida social i política.

Per això, la matèria Filosofia perseguix com a objectiu principal la comprensió, per part de l'alumne, de si mateix i del seu món, i dotar-lo, per a això, de ferramentes cognitives tant teòriques com pràctiques. En el pla teòric, l'alumnat coneixerà els grans interrogants, els conceptes especialitzats i les teories que intentes donar resposta a les grans qüestions. En la dimensió pràctica, la matèria dota els alumnes d'una actitud crítica que ajuda a no admetre idees que han sigut rigorosament analitzades i evidenciades, a saber pensar, raonar i argumentar amb fonament, coherència i de forma autònoma, l'habilitat discursiva per a dialogar i convéncer evitant el pensament únic i dogmàtic, la capacitat per a discernir entre l'evident i l'arbitrari, el substancial i l'accidental, la gestió creativa de les capacitats estètiques o el raonament moral i polític autònom.

En conseqüència, la matèria s'estructura en sis blocs. Apart d'un bloc de procediments comuns que es tractaran al llarg de tots el temes, s'exposa un bloc temàtic que analitza la caracterització del saber filosòfic, distingint-lo d'altres tipus de saber i analitzant les relacions i diferències que manté amb la ciència. Tot seguit s'exposen els temes relacionats amb el coneixement, el saber científic, el llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació, a través dels quals s'educa l'expressió i interpretació del pensament i dels sentiments, s'utilitza el llenguatge per a regular la pròpia conducta i les relacions socials, s'empra el raonament lògic i els processos propis de pensament per a propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius, i es desenrrotlla, així, la capacitat crítica. Així mateix, els següents temes dedicats a la metafísica i les qüestions últimes sobre la realitat, el seu sentit i quin pot ser l'origen del cosmos, permeten aprofundir en el coneixement de si mateix i en la comprensió de l'entorn, i possibiliten la competència per a interpretar successos, analitzant-ne les causes, predient les conseqüències i analitzant críticament els factors capaços de

transformar la realitat. Després es planteja l'estudi de les distintes dimensions del ser humà. S'estudiarà el ser humà des de la seua dimensió biològica, sociocultural i simbòlica, i s'obrirà pas a la consideració de les distintes antropologies i les diferents concepcions filosòfiques del ser humà que s'han fet al llarg de la història del pensament. A continuació es tractarà la fonamentació de la filosofia moral, així com la qüestió de l'aplicació de l'ètica a l'activitat empresarial i biotecnològica. Finalment, l'estudi de la fonamentació de la filosofia política ajuda a desenrotllar una consciència ciutadana democràtica. Aquests dos últims blocs dedicats a la racionalitat pràctica del pensament filosòfic introduixen l'alumnat en la dimensió social humana que, concretada en la societat contemporània, s'expressa en la democràcia parlamentària, en les declaracions dels drets humans, així com en els valors comuns que constituixen el substrat de la ciutadania democràtica en un context global.

2. OBJECTIUS

2.1.- Objectius del Batxillerat vinculats amb la matèria Filosofia

D'acord amb el Reial Decret 1105/2014 de 26 de desembre, pel qual s'establix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, la matèria Filosofia contribuirà a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, que fomente la co-responsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

b) Consolidar una maduresa personal i social que els permeta actuar de forma responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític.

c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats, molt particularment entre homes i dones

d) Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

e) Dominar, tant en la seua expressió oral com a escrita, el castellà i el valencià.

f) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

g) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució.
h) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
i) Comprendre els elements i procediments fonamentals de la recerca i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida.
j) Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
k) Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

3. COMPETÈNCIES

La matèria Filosofia contribuix al desenvolupament de les competències, la més treballada de les quals es la competència en comunicació lingüística. La Filosofia ajuda a través d'esta competència que l'alumne adquirisca la seguretat que la paraula és un instrument de coneixement i alhora el vincle cultural entre els sers humans.
La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen en l'estudi dels fonaments de la ciència i la tecnologia, així com en la visió del món que aquests sabers comporten, així com en l'estudi i l'aplicació de les regles de la lògica.
A més, en Filosofia es treballa la competència digital en relació a la busca de la informació i la seua interpretació.
La Filosofia també desenvolupa les competències d'aprendre a aprendre, d'autonomia personal, i d'autoregulació del processos cognitius i de la conducta en distintos contextos, gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.
D'altra banda, la filosofia és un saber obert a la realitat i a les inquietuds personals i cíviques del ser humà. Per això, la matèria treballa les competències socials i cíviques que permeten que l'alumnat s'involucre en la lluita per una societat justa i una vida feliç.

La Filosofia dota l'alumne d'un coneixement conceptual sobre la socialització i l'activitat del ser humà com a membre d'un col·lectiu, sobre els fonaments de la convivència humana en definitiva. Aquesta elaboració teòrica té, no obstant, un fi pràctic: el compromís i la participació de l'individu en la vida ciutadana. En aquest sentit, podem dir que la matèria Filosofia treballa la capacitat creadora i innovadora, així com la gestió de projectes tant individuals com en equip.

La matèria Filosofia també ajuda a desenvolupar el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor dins d'un marc ètic ineludible per a una societat que vullga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint d'aquesta manera la seua cosificació i mercantilització.

Finalment, la matèria Filosofia treballa la competència sobre la consciència i expressions culturals. Esta competència inclou la consideració de l'art i el seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà. La reflexió filosòfica del curs presenta a l'alumne explícitament el fenomen estètic i el ser cultural de la persona com a realitats essencials del ser humà.

4. CONTINGUTS

D'acord amb el Decret 87/2015 de la Generalitat Valenciana, de 5 de juny de 2015, són els següents:

BLOC 1. CONTINGUTS COMUNS

Els continguts, tractats transversalment, que corresponen a aquest nucli són:

1a) L'anàlisi de textos filosòfics: conceptual, argumentativa, tema/problema/tesi.

1b) Reflexionar sobre els textos filosòfics per escrit: comentaris guiats, redaccions, dissertacions.

2) Interpretar textos orals (a més de les expressions de textos orals per part dels companys i de les explicacions del professor, també vídeos de comunicacions, vídeos de conferències, vídeos de col·loquis i vídeos d'entrevistes), obtenint la informació pertinent

3) Expressar textos orals (presentació, comunicació, conferència) ja planificats.

4) Llegir textos diversos: articles de premsa —informació i opinió—, entrevistes, relat breu, poema, aforisme, correspondència

5) Escriure textos diversos: els mateixos que en el cas anterior.

6) Treballar en equip i exposar els resultats

En el segon, tercer i sisé, està inclòs el participar en intercanvis comunicatius. En el tercer, cinqué i sisé, el planificar la tasca i comunicar els resultats. I, finalment, en el cinqué i sisé, el buscar i seleccionar informació i sintetitzar-la.

BLOC 2: EL SABER FILOSÒFIC

a) La filosofia. El seu sentit
b) L'explicació pre-racional: mite i màgia
c) L'explicació racional: la raó i els sentits
d) Funcions i característiques de la filosofia
e) El saber filosòfic a través de la seua història
f) Les disciplines teoricopràctiques del saber filosòfic
g) El valor de la filosofia. Necessitat i vigència

BLOC 3. EL CONEIXEMENT

a) El problema filosòfic del coneixement humà. Possibilitats i límits.

b) Racionalitat teòrica i pràctica.

c) La veritat. Sentits i criteris

d) Conceixement i llenguatge

e) Conceptes. La filosofia del llenguatge

f) Arguments. La lògica

g) Discursos. Retòrica

h) Filosofia i ciència

i) El mètode hipotètic-deductiu

j) Els dos paradigmes i la investigació contemporània

BLOC 4: LA REALITAT

a) La pregunta pel ser

b) La pregunta per l'origen i estructura de la realitat
c) La crítica de la metafísica
d) La filosofia de la naturalesa
e) Les distintes concepcions de l'univers al llarg de la història
f) La trobada de la filosofia i la física

BLOC 5: EL SER HUMÀ DES DE LA FILOSOFIA

a) Naturalesa i cultura
b) Concepcions del ser humà en la història: grega, medieval, renaixentista, moderna i contemporània
c) Tècnica i tecnologia
d) L'art
e) La reflexió filosòfica sobre el ser humà i el sentit de l'existència
f) Algunes claus sobre el sentit de l'existència humana
g) Autoconeixement, sentit crític i creativitat
h) Procés estructurat de presa de decisions
i) Estudis professionals vinculats amb els coneixements de l'assignatura

BLOC 6: LA RACIONALITAT PRÀCTICA

a) La vida moral i els seus fonaments
b) Moral i ètica
c) Relativisme i universalisme moral
d) Principals teories ètiques
e) Ètica aplicada: Ètica de l'empresa i Bioètica
f) Els fonaments filosòfics de l'estat. Legalitat i legitimitat
g) La funció del pensament utòpic
h) El concepte d'estat i la seua evolució històrica: Realisme polític: Maquiavel; contractualisme: Hobbes, Locke, Rousseau, Montesquieu; els fonaments filosòfics del capitalisme: J. S. Mill; La disputa entre Popper i l'Escola de Frankfurt.
i) La justícia com a virtut eticopolítica: Plató; Aristòtil i Sant Tomàs; Rawls i els comunitaristes

5. UNITATS DIDÀCTIQUES. ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

1a Avaluació

U1.- El coneixement

T-1.- El problema filosòfic del coneixement humà. La Realitat. La Veritat.

T-2.- Coneixement i llenguatge.

T-3.- Mite, Ciència i Filosofia.

2.3.- El coneixement científic

2a Avaluació

U2.- L'ésser humà

T-5.- Naturalesa i Cultura.

T-6.- Ment i Cervell. Raó i Passió.

T-7.- El sentit de l'existència.

U3.- L'acció moral

T-8.- L'acció moral.

3a Avaluació

T-9.- L'Ètica i les teories ètiques.

U4.- El poder polític

T-10.- L'Estat i els seus fonaments filosòfics.

T-11.- La justícia com a virtut eticopolítica

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius

Els principis metodològics seran els següents:

— Potenciació l'aprenentatge per competències integrades en la resta d'elements curriculars.

— Insistència en la comprensió lectora de textos seleccionats dels autors i els temes estudiats en el curs.

— Interacció i aprenentatge, l'objectiu últim del qual és que tots els alumnes sense exclusió adquirisquen els millors aprenentatges possibles.

— Aprenentatge situat, que emfatitza la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat

context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que les persones hauran de resoldre i que els permetran adquirir la competència necessària.

— Estructures d'aprenentatge cooperatiu, que asseguren la interacció entre iguals i amb altres membres de la comunitat educativa i l'entorn.
— Didàctica específica relacionada amb els distints blocs de continguts, atenent a la seua singularitat, els recursos a utilitzar. El comentari de text és un recurs imprescindible. També és necessari treballar l'expressió oral. Treballs individuals o en grup que requerisquen una exposició, debats, etc.
— Fomentarem el desenvolupament de la capacitat de socialització i d'autonomia de l'alumne.

Pel que fa als recursos didàctics, s'utilitzaran: textos filosòfics seleccionats pel professor amb activitats guiades; les pròpies presentacions orals per part dels alumnes de treballs d'investigació individuals o col·lectius; vídeos de comunicacions, conferències, entrevistes o presentacions o d'interès filosòfic; pàgines web especialitzades; i textos diversos, com ara articles de premsa, entrevistes, relats breus, poemes, i aforismes; a més, el professor proporcionarà apunts dels continguts conceptuals.

Organitzativament, s'adoptarà dins l'aula-matèria la disposició més adient per al desenvolupament de l'activitat o activitats previstes.

b) Activitats d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries.

Les activitats d'ensenyament i aprenentatge consistiran a:

1.- Analitzar críticament textos filosòfics: fer anàlisis conceptuals, fer anàlisis argumentatius, i identificar tema, problema i tesi.

2.- Reflexionar críticament sobre els textos: fer síntesis, redaccions i dissertacions.

3.- Obtindre la informació rellevant i fer interpretacions de les explicacions del professor i de les intervencions orals dels companys

4.- Expressar textos orals ja planificats: fer comunicacions

5.- Fer treballs en equip i exposar els resultats

Les activitats complementàries consistiran a:

1.- Sintetitzar per escrit la informació obtinguda a partir de vídeos de comunicacions, conferències, entrevistes i/o col·loquis.

2.- Sintetitzar per escrit la informació obtinguda a partir de textos diversos, com ara articles de premsa, entrevistes, relats breus, poemes, i aforismes.

3.- Escriure textos diversos, com ara poemes, aforismes, entrevistes, i cartes.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

7.1. Criteris d'avaluació

Són els que establix el Decret 87/2015 de la Generalitat Valenciana, de 5 de juny de 2015.

Els corresponents al Bloc d'elements comuns a totes les unitats són els següents:

1.- Analitzar de forma crítica textos i obres significatives, pertanyents a pensadors destacats, i reflexionar-hi críticament i dialogadament.

2.- Interpretar textos orals procedents de fonts diverses i expressar oralment textos prèviament planificats.

3.- Llegir textos de formats diversos i escriure textos en diversos formats i suports per a transmetre organitzadament els coneixements amb un llenguatge no discriminatori.

4.- Buscar i seleccionar informació en diverses fonts i registrar-la i organitzar-la mitjançant diversos procediments de síntesis o presentació de continguts, citant-ne la procedència.

5.- Participar en intercanvis comunicatius i compartir informació utilitzant les TIC.

6.- Organitzar un equip de treball.

7.- Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, i fer una previsió de recursos i de temps, avaluar el procés i el producte final, i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

Els corresponents a la primera unitat didàctica, "El saber filosòfic", són els següents:

1.- Reconéixer l'especificiat i importància del saber racional, en general, i filosòfic en particular

2.- Reconéixer la terminologia conceptual de l'assignatura, elaborar de forma col·laborativa un glossari, i crear i editar continguts digitals.

3.- Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir d'informacions obtingudes en diverses fonts.

4.- Analitzar de forma crítica, fragments de textos significatius i breus sobre l'origen de la filosofia, i identificar tema, problema i tesi.

5.- Reconéixer que la filosofia és, alhora, un saber i una actitud.

6.- Relacionar els problemes filosòfics analitzats amb altres intents de comprensió de la realitat.

Els corresponents a la segona unitat didàctica, "El coneixement", són els següents:

1.- Explicar els processos i les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà des del camp filosòfic.

2.- Explicar la funció de la ciència, descriure'n les característiques, i exposar les diferències i les coincidències de l'ideal i de la investigació científica amb el saber filosòfic.

3.- Analitzar de forma crítica, utilitzant informació complementària obtinguda de fonts, fragments de textos filosòfics sobre el coneixement humà, la ciència, el llenguatge i la lògica, identificar les problemàtiques i solucions que proposen i justificar la pròpia postura.

4.- Identificar les dimensions que formen part de la composició del discurs retòric i aplicar-les en la composició de discursos propis.

5.- Utilitzar les regles i ferramentes bàsiques del discurs basat en l'argumentació demostrativa.

6.- Identificar les regles bàsiques de la lògica proposicional i destacar-ne el valor per a mostrar el raonament correcte i l'expressió del pensament com a condició fonamental per als projectes humans.

7.- Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic, i mostrar els esforços de la filosofia per a allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis.

Els corresponents a la tercera unitat didàctica, "La realitat", són els següents:
1.- Reconéixer la Metafísica com a estudi de la realitat en tant que totalitat, i distingir-la de les ciències i de l'estudi particular dels fenòmens.
2.- Explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat i comparar les explicacions científiques sobre l'univers.
3.- Contextualitzar històricament i culturalment, a partir d'informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers i comparar-les.
4.- Analitzar texts filosòfics i científics sobre la comprensió i interpretació de la realitat, relacionar els problemes plantejats en els texts i justificar de forma crítica la pròpia postura.
5.- Descriure els estudis que oferix la Metafísica sobre la realitat i posar-la en relació amb els resultats que oferixen les ciències sobre l'origen i l'estructura de l'univers.

Els corresponents a la quarta unitat didàctica, "El ser humà", són els següents:
1.- Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà i expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i dialogada.
2.- Explicar les implicacions filosòfiques de l'evolució i relacionar el saber filosòfic amb el saber científic.
3.- Identificar els elements constitutius del ser humà i explicar la interacció entre el component natural i el cultural.
4.- Analitzar, utilitzant informació complementària obtinguda de diverses fonts, fragments de texts sobre la reflexió filosòfica sobre el ser humà, el sentit de l'existència, la tècnica i l'art, identificar les problemàtiques existents i la influència del context sociocultural i justificar la seua opinió de forma crítica.
5.- Dissertar, de forma oral i escrita, sobre les temàtiques intrínsecament filosòfiques en l'àmbit del sentit de l'existència.
6.- identificar les implicacions de la tecnologia en tant que saber pràctic transformador de la naturalesa i de la realitat humana.

7.- Reflexionar sobre el camp de l'estètica i relacionar la creació artística amb altres camps, com ara l'ètica, el coneixement i la tècnica.
8.- Argumentar sobre el rebuig dels prejudicis antropocèntriques i per motius físics, i sobre la necessitat d'eradicar actituds d'intolerància, injustícia i exclusió.
9.- Exposar de forma crítica i respectuosa alguns plantejaments divergents que han obert camí cap a la consideració actual de la persona.
10.- Reconéixer la capacitat simbòlica i estètica com a element distintiu de l'espècie humana que afavorix el pensament creatiu, crític i innovador i que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis.
11.- Ser conscient de la identitat digital i protegir-la, preservant la privacitat de les dades personals, utilitzar una varietat d'estratègies de seguretat i actuar davant de les amenaces.
12.- Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les pròpies possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenrrotllament, prendre decisions raonades, assumint riscos, i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències.
13.- Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements de l'assignatura, analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenrrotllament i comparar-les amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.

Els corresponents a la cinquena unitat didàctica, "La racionalitat pràctica", són els següents:
1.- Identificar l'especificitat de la raó en la dimensió pràctica, en tant que orientadora de l'acció humana, reconeixent l'objecte i funció de l'ètica.
2.- Explicar les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i el desenrrotllament moral, com a base del desenrrotllament integral del ser humà.
3.- Explicar la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política

4.- Enumerar les principals teories i conceptes filosòfics que han estat en la base de la construcció de la idea d'estat, i distingint fonamentalment els conceptes de legalitat i legitimitat.
5.- Argumentar sobre la importància de la forma de preguntar radical pròpia de la filosofia i sobre l'aplicació que pot tindre la reflexió moral en la societat civil, la política, l'activitat empresarial i les ciències de la salut, subratllant les respostes que pot oferir a les problemàtiques inherents a estos camps.
6.- Dissertar de forma oral i escrita, utilitzant informació obtinguda en diverses fonts, sobre la utilitat del pensament utòpic justificant de forma reflexiva i crítica les pròpies posicions.
7.- Analitzar críticament fragments de textos sobre la reflexió filosòfica sobre la moral i la relació de l'ètica amb l'activitat cívica, la política, l'activitat empresarial i el progrés de la medicina actual, evidenciant el paper potenciador de l'anàlisi, la reflexió i el diàleg.
8.- Justificar la funció del raonament filosòfic en general i ètic en particular, i també la importància de la comunicació, per a proposar alternatives, projectar idees innovadores, avaluar el ja experimentat, i com a mitjà de desenrrotllament del ser humà i les societats.
9.- Reconéixer la funció axiològica de l'ètica per a establir un sistema de valors que permeta millorar la societat civil, el quefer polític, el clima laboral i l'activitat empresarial, i també la investigació mèdica i la pràctica de la medicina, gràcies a l'ús d'una raó crítica que impulse l'avanç dels projectes personals i col·lectius.

7.2.- Instruments d'avaluació

Els procediments per a avaluar l'alumne són:

1.- Examen de conceptes.

— Qüestionari de preguntes de resposta curta o mitjana, o tipo test.

2.- Examen de procediments.

— Anàlisi conceptual, argumentativa i identificació de tema/problema/tesi de un text.

— Redacció o disertació.

3.- Comunicacions orals i presentacions de treball en equip.

4.- Síntesis i textos diversos.

7.3.- Criteris de qualificació

La nota global de cada avaluació s'obtindrà d'acord amb els paràmetres següents:

1.- Examen de conceptes.

— Qüestionari de preguntes de resposta curta o mitjana, o tipo test. **50%**

2.- Examen de procediments.

— Anàlisi conceptual, argumentativa i identificació de tema/problema/tesi de un text. **30%**

— Redacció o disertació. **10%**

3.- Síntesis, textos diversos, comunicacions orals i presentacions de treball en equip. **10%**

L'avaluació serà continua en cadascun d'aquests apartats. En el cas de l'examen de conceptes, la nota en cada avaluació serà la mitjana aritmètica de les notes de cada unitat de continguts. En el cas de l'examen de procediments, la nota en cada avaluació serà l'última nota obtinguda del procediment que siga.

Atenent al Pla d'Ortografia del centre, es descomptarà 0'2 per falta ortogràfica o accent fins a un màxim de 1 punt.

Quan la nota de l'examen de conceptes d'una unitat siga inferior a 4, l'alumne haurà de presentar-se, després de l'avaluació, a una prova de recuperació dels continguts conceptuals corresponents a aquesta unitat. En el cas dels procediments, no hi haurà exàmens de recuperació parcials, donat que els continguts procedimentals no deixaran d'exercitar-se al llarg de tot el curs.

La nota dels exàmens de recuperació serà, com a màxim, un 5.

7.4.-Activitats de reforç i ampliació

Les activitats de reforç seran:

Pel que fa als continguts conceptuals:

1.- Identificar les característiques dels diversos conceptes a partir de contextos diferents als treballats, com ara manuals de consulta diversos, enciclopèdies, pàgines web de filosofia, etc.

2.- Fer esquemes i quadres sinòptics

Pel que fa als continguts procedimentals:

Activitats de repetició del procediment en qüestió

Les activitats d'ampliació seran:

1.- Llegir i interpretar per escrit textos filosòfics, escrits o orals, que aprofundisquen i aporten complexitat al plantejament fet en classe del tema o unitat.

2.- Llegir i interpretar filosòficament per escrit obres no filosòfiques com ara capítols de sèries, pel·lícules, novel·les, quadres, escultures, cançons o altres peces musicals, etc.

3.- Llegir i comentar per escrit alguna obra filosòfica completa representativa de l'autor, el tema o la unitat que siga.

4.- Escriure assaigs breus

7.5.-Recuperació dels alumnes amb Filosofia pendent

Al llarg del curs, el departament convocarà públicament els alumnes de 2n de Batxillerat que tinguen l'assignatura Filosofia pendent d'aprovar a la realització d'un examen. Per a aprovar els alumnes hauran d'assolir els mínims exigible.

Els alumnes que no hagen assolit els mínims exigibles, hauran de presentar-se a l'examen de la convocatòria extraordinària.

Els mínims exigibles són:

- Exposar argumentacions i composar síntesis amb autonomia.
- Reconèixer l'especificitat de la filosofia.
- Conèixer i analitzar les característiques específiques d'allò humà.
- Reconèixer i analitzar els conflictes, els èxits i dificultats, els canvis i reptes de les societats actuals.
- Comprendre i valorar les idees filosòfiques que han contribuït històricament a definir la categoria de ciutadà i ciutadana.
- Assenyalar les diferents teories sobre l'origen del poder polític i la seua legitimació, identificant les que fonamenten l'Estat democràtic i de dret.

8. ELEMENTS TRANSVERSALS

a) Foment de la lectura

La metodologia de l'assignatura implica ja d'entrada que l'alumne haurà de llegir al llarg del curs nombrosos texts filosòfics que seran indicats pel professor. Tot i això,

aquestes lectures podran complementar-se amb altres lectures de texts literaris, com ara els següents:

— Carroll, L. *Alícia al país de les maravelles*.

— Carroll, L. *A través de l'espill*.

— Grimaltos, *T. El joc de pensar.*

— Millás, J.J. *El orden alfabético*

— Salinger, J. D. "Teddy" en *Nou contes*.

— Voltaire. *Càndid o l'optimisme*.

— Goethe, J. W. von. *Les desventures del Jove Werther*.

— Shelley, M. *Frankenstein o el Prometeu modern.*

— Wilde, O. *El retrat de Dorian Gray.*

— Huxley, A. *Un món feliç*.

— Orwell, G. *1984*.

— Golding, W. *El senyor de les mosques*.

— Orwell, G. *La rebel·lió dels animals*.

b) Comunicació audiovisual

El departament ha acordat per a aquesta matèria en relació a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació:

— Realitzar petits treballs de recerca en els quals els alumnes busquen aquesta informació en pàgines web d'interès filosòfic.

— Visionar on-line, a l'aula o a casa, vídeos o fragments de vídeos d'interés filosòfic.

— Preparar power-points o similar per a fer presentacions en classe del resultat de treballs individuals o en equip.

c) Emprenedoria

L'emprenedoria es concreta transversalment en les activitats que fan que els alumnes hagen de:

— Organitzar un equip de treball.

— Planificar la tasca o projecte, individual o col·lectiu.

— Fer una previsió de recursos i de temps per a dur a terme el treball individual o en equip.

— Avaluar el procés i el resultat final del treball individual o col·lectiu

— Comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

d) Educació cívica i constitucional

L'educació cívica i constitucional es concreta per mitjà del foment del desenvolupament d'actituds com:

- La tolerància intel·lectual per a acceptar i estar oberts a obres, opinions, interpretacions i punts de vista diferents dels propis, i assumir que la discrepància és necessària per a aconseguir solucions més riques i integradores,
- Crítica davant de missatges que denoten una discriminació sexual, ètnica, social, etc.
- Disposició oberta a buscar part de l'explicació de successos actuals en els seus antecedents socio-històrics i de corrents i sistemes filosòfics diferents.
- Valoració crítica dels prejudicis sexistes presents en els nostres costums i recuperació i integració del patrimoni cultural de les dones.
- Valoració dels drets humans com una conquesta històrica i rebuig de qualsevol forma de violació d'aquests, i també de tot tipus de discriminació per raons d'edat, sexe, ètnia, nacionalitat i religió.

9. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

Per a avaluar la pràctica docent i valorar la consecució dels objectius proposats en la programació es tindran en compte els següents indicadors.

S'han complit els objectius.

S'han impartit els continguts proposats.

La temporalització ha sigut adequada.

La metodologia ha sigut adequada.

Percentatge d'alumnes aprovats en l'assignatura.

VALORS ÈTICS

(1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)

1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

La matèria Valores Ètics pretén promoure la reflexió ètica com a activitat fonamental i pròpia de l'ésser humà, a partir de la qual orientem la nostra conducta i les relacions interpersonals. Per açò, el seu objectiu principal és que els alumnes i alumnes arriben a sentir-se artífexs de la seua pròpia persona, de la societat en la qual viuen així com del món que els agradaria construir, ajudant-los a desenvolupar tant les seues capacitats cognitives com a afectives per a consolidar la reflexió com un hàbit necessari en la consecució de la seua autonomia i la justificació racional de les seues eleccions com a guia de la seua conducta en tots els àmbits de la vida.

Des d'aquesta àrea s'aporten les bases d'una formació cívic-social que ajudarà a desenvolupar les competències necessàries per a desembolicar-se en una realitat social diversa i globalitzada, contribuint a promoure el pensament crític i una actitud responsable amb la seua pròpia vida i el seu entorn social i natural. A través d'aquesta matèria l'alumnat s'inicia en el coneixement i assumpció responsable dels seus drets i Deures com a persona, com a membre d'un grup, i com a pertanyent a una societat mundial i per tant en la pràctica del respecte, la solidaritat i la cooperació com a valors ètics fonamentals. La integració d'aquests aprenentatges en el seu moment a dia reverteix de manera positiva en la seua formació acadèmica i en la consecució d'una vida assolida i digna.

De la mateixa manera, l'alumnat s'inicia en el plantejament de qüestions que ens afecten a tots els éssers humans; com diria Kant: què he de fer?, què puc esperar si faig el que haig de fer?, són preguntes essencials i irrenunciables que tractarà de respondre realitzant recerques sobre els principals problemes i reptes del nostre món, proposant solucions i aprenent a comunicar-les; habilitats que, sens dubte, són importants i útils al llarg de la vida i contribueixen al seu torn a una convivència pacífica i a l'exercici de la ciutadania democràtica.

Per tot açò, l'aprenentatge cooperatiu i el diàleg entre iguals, que promou el debat, no

és tan sols una recomanació pedagògica, és una exigència de l'acció orientada a l'enteniment, que rebutja la violència i els prejudicis a l'hora de resoldre conflictes i que per açò s'ha de tenir present al llarg d'aquesta etapa.

El currículum bàsic s'ha formulat partint del desenvolupament cognitiu i emocional en el qual es troba l'alumnat en aquesta etapa, de la concreció del seu pensament, de les seues possibilitats cognitives, del seu interès per aprendre, de la relació amb els seus iguals i amb l'entorn i finalment, del seu pas cap a un pensament abstracte cap al final de l'etapa.

Per açò, s'han seqüenciat els continguts i els criteris d'avaluació i s'han distribuït per cursos considerant les característiques de l'alumnat de cada nivell educatiu i considerant la naturalesa del contingut mateix que s'estructura com segueix.

El currículum s'organitza en dos cicles. El primer que abasta als tres primers cursos s'estructura en 6 blocs, 2 per cada curs. En 1r de l'ESO els dos blocs de contingut reflexionen sobre la construcció de la identitat personal a través de la relació amb els altres en el seu entorn més pròxim. En 2n de l'ESO, el bloc1 planteja qüestions de fonamentació de l'acció individual i social, que condueix a la Necessitat de projectar la reflexió a l'àmbit de la Justícia, Dret i l'acció política (bloc2) i finalment, en 3r de l'ESO es tracta la internacionalització dels drets universals expressada en la DUDH i de l'anàlisi dels problemes del nostre món amb la finalitat de que l'alumnat siga conscient de la importància de la reflexió ètica en una societat globalitzada. El segon cicle s'articula entorn de 5 blocs que corresponen a 4t de l'ESO i que pretenen analitzar l'aplicació de tot l'anterior, partint de la dignitat humana com a fonament de la DUDH i, una vegada reconeguda la validesa de tal document, fer-se conscient de la necessitat de participar per a aconseguir la seua vigència; la seua realitat efectiva.

És important destacar que els criteris d'avaluació seran un referent del procés d'aprenentatge al llarg de l'etapa doncs ens permetran definir i concretar aprenentatges. Igualment el seu sentit progressiu, permetrà una millor atenció a la diversitat i una millor atenció personalitzada, fent ús de diversos procediments i instruments d'avaluació.

2. OBJECTIUS

2.1.- Objectius de l'ESO vinculats amb la matèria Filosofia

D'acord amb el Reial Decret 1105/2014 de 26 de desembre, pel qual s'establix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, la matèria Valors Ètics contribuirà a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a la resta, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposin discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.

d) Enfortir les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb la resta, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts de informació per, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines.

g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en sí mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i de la resta, així com el patrimoni artístic i cultural.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans de expressió i representació.

3. COMPETÈNCIES

Valores Ètics contribueix de forma substancial al desenvolupament de la competència social i ciutadana doncs és aquesta la que està present en el desenvolupament de tots els seus continguts. La competència en comunicació lingüística es treballa en tot moment atès que és a través de l'acció comunicativa com construïm el nostre món social i tractem d'arribar a acords per a vehicular la relació amb els altres. La competència aprendre a aprendre és també clau doncs es fomenta l'autonomia personal i l'esperit crític que permeten a l'alumnat l'autorregulació dels seus processos cognitius i de la seua conducta en diferents contextos garantint que adquirisca recursos suficients per a formar-se permanentment. L'aportació de l'àrea a la competència de consciència i expressions culturals se centra en el coneixement de les manifestacions culturals de l'entorn, propiciant una actitud d'obertura i de respecte cap a la diversitat d'expressions culturals. Els continguts proposats en el bloc2 del primer curs doncs tracta sobre qüestions de reflexió davant la pluralitat de valors culturals i morals. Aquesta matèria també treballa la competència digital en relació a la cerca de la informació, la seua interpretació, així com en l'elaboració de treballs en format digital. L'alumnat ha de saber com i què cercar doncs no tot és igualment rellevant. Serà el professor qui oriente i done els criteris i els objectius perquè l'ús de les noves tecnologies siga aprofitable educativament. La competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia, encara que no és pròpiament una competència d'aquesta matèria, es treballa en el bloc 2 de contingut de 3r curs “Els valors ètics i la seua relació amb la ciència i la tecnologia”, així com en l'anàlisi de gràfiques en els temes sobre desenvolupament sostenible. Finalment Valors Ètics

afavoreix el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor des de tots els seus blocs de mitjançant la planificació de tasques enfocades cap al foment de la responsabilitat i la participació en activitats que promouen l'aplicació els drets humans en tots els àmbits de la vida i la construcció d'una ciutadania democràtica.

4. CONTINGUTS

Tal com arreplega Decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat a la Comunitat Valenciana, els continguts són els següents:

1ESO

Bloc 1. La dignitat de la persona

L'especificitat de l'ésser humà. Naturalesa i Cultura. L'ésser humà dotat de llenguatge i acció

Racionalitat i Llibertat (elements diferenciadors)

Què és ser Persona? Etimologia del concepte de persona. La persona com a subjecte de l'acció moral: racionalitat, llibertat, dignitat. La Persona, un projecte inacabat

Formació de la Personalitat

Intel·ligència emocional. Educació afectiu emocional. Formació de l'hàbit i caràcter (Aristòtil)

El camí cap a l'autonomia. Etapes en el desenvolupament de la consciència moral. De la Heteronomia a l'Autonomia. Crisi d'Identitat en l'etapa de l'adolescència. Dilemes Morals. Resolució de conflictes.

Iniciativa i innovació. Autoconeixement. Valoració de fortaleses i febleses. Auto-regulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'auto-motivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança, flexibilitat. Pensament alternatiu. Sentit crític

Bloc 2. La Comprensió, el respecte i la igualtat en les relacions interpersonals

Individu i Societat

Naturalesa comunicativa de la racionalitat humana

Procés de socialització. Agents de socialització

Acció orientada a l'enteniment (I): la generació de la subjectivitat.

Problemes derivats de les relacions socials

Integració social-conflicte social

Mecanismes de resolució de conflictes: pacte i comunicació

Superació dels conflictes

Llibertat i normativitat.

Normes Morales (Ètica)

Normes Legals (Dret)

Intel·ligència emocional: habilitats i actituds comunicatives per a la convivència

Acció comunicativa: conducta assertiva, discurs, pretensions de validesa i resolució amb raons.

Capacitat de donar raó de les accions amb arguments.

La construcció de la identitat humana en relació amb els altres.

Acció orientada a l'enteniment (II): la generació de la intersubjectivitat.

La construcció comuna de l'humà: Cultura.

Pluralitat dels valors. Relativisme cultural.

Historicitat i universalitat dels valors Morales

Critica a l'etnocentrisme cultural

Cap a una superació del relativisme moral.

Igualtat en la diversitat.

Responsabilitat i eficàcia en la resolució de tasques.

Asunción de diferents rols en equips de treball.

Pensament de perspectiva

Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.

Tècniques d'escolta activa

Diàleg igualitari.

Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu

2ESO

Bloc 1: La reflexió ètica

La dimensió moral del ser humà.

Llibertat com a fonament de la moral.

Racionalitat comunicativa i racionalitat instrumental com a criteris de decisió i de valoració de l'acció humana.
Distinció entre ètica i moral.
El llenguatge de la moral.
Distinció entre juís de fet i juís de valor.
Especificitat dels valors morals.
Historicitat i universalitat dels valors: intents de superar el relativisme moral.
Drets i jerarquia de valors.
L'enjudiciament de l'acció moral: judicis morals.
Justificació de l'acció moral: normes morals.
Etapes en el desenrotllament de la consciència moral (Piaget-Kolhberg).
Distinció entre normes i principis.
Normes morals com a expressió de drets i valors.
Estratègies de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació; memorització i retenció de la informació.
Planificació de textos orals.
Prosòdia.
Ús intencional de l'entonació i les pauses.
Normes gramaticals.
Propietats textuals de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
Respecte en l'ús del llenguatge.
Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
Estratègies d'expressió escrita: planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
Formats de presentació.
Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals (signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.).
Propietats textuals en situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
Respecte en l'ús del llenguatge.

<u>Bloc 2: La Justícia i la política.</u>
Ètica, moral i política.
Justícia en l'eticitat: la justícia com a virtut.
El punt de vista moral: justícia i drets dels altres.
Justícia i política: democràcia i la inclusió de l'altre.

Dret, facticitat i validesa de la Justícia.
El caràcter artificial de la realitat humana (physis/gnoms); caràcter convencional del dret.
Origen i validesa del dret.
Teories del dret: jusnaturalisme, convencionalisme, positivisme jurídic.
El problema de la fonamentació de les normes jurídiques: Legalitat i legitimitat.
De la polis a l'Estat Modern: El ser humà com a zoon politikon (Aristòtil).
Individualisme modern: problemes de legitimació del poder polític.
Estratègies de busca i selecció de la informació.
Procediments de síntesi de la informació.
Procediments de presentació de continguts.
Procediments de cita i paràfrasi.
Bibliografia i bibliografia web.
Eines digitals de busca i visualització.
Busca en banc de sons, pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades.
Emmagatzematge de la informació digital.
Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i contrast d'informació.
Iniciativa i innovació Autoconeixement.
Valoració de fortaleses i debilitats.
Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació.
Resiliència, superar obstacles i fracassos.
Perseverança, flexibilitat.
Pensament alternatiu. Sentit crític.

3ESO

Bloc 1: Concepció global de la justícia: DUDH i ciutadania cosmopolita

Articulació dels drets humans des d'una perspectiva global: Construcció històrica dels drets humans.
Característiques dels drets humans
La DUDH
Origen històric de la DUDH. La creació de l'ONU
Antecedents històrics de la Declaració

La Declaració: el reconeixement de la dignitat de la persona com a fonament dels altres drets

Drets universals com a fonament de les democràcies modernes

Adequació de la Declaració a la Constitució Espanyola: drets i deures del ciutadà

Què és la Unió Europea?

Democràcia i ciutadania global.

Pensament mitjans-fi

Estratègies de planificació, organització i gestió.

Selecció de la informació tècnica i recursos materials.

Estratègies de supervisió i resolució de problemes.

Avaluació de processos i resultats.

Valoració de l'error com a oportunitat.

Habilitats de comunicació.

Entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements de l'àrea.

Autoconeixement de fortaleses i febleses

Bloc 2. Els valors ètics i la seua relació amb la ciència i la tecnologia

La capacitat humana de saber i transformar:

Coneixement i interès; la no neutralitat valorativa de la ciència.

Il·lustració projecte inacabat: el progrés en la ciència i en l'àmbit moral i polític.

Dialèctica de la Il·lustració: els riscos en la noció de progrés.

La reflexió ètic-política

Reflexió sobre les finalitats de la recerca.

Dilemes morals sorgits de la nostra capacitat tecnològica.

Reflexió sobre l'aplicació social de la tècnica

Tecno-dependència i alienació humana.

Avantatges i riscos del ciberespai.

Desenvolupament sostenible i justícia social global.

La consciència ecològica.

Pobresa i interconnexió econòmica.

Societat de la informació i opinió pública.

Ciutadania global com a subjecte de construcció del llar global.

Ús de les eines més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, compartir informació i recursos; i construir un producte o meta col·lectiva.

Correu electrònic. Mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge com a blogs, fòrums, wikis...

Hàbits i conductes en la comunicació i en la protecció del propi individu i d'altres de les dolentes pràctiques com el ciber-acossament.

Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció del mateix.

Iniciativa i innovació

Autoconeixement. Valoració de fortaleses i febleses

Auto-regulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i

capacitat d'auto-motivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos.

Perseverança, flexibilitat.

Pensament alternatiu.

Sentit crític.

4ESO

Bloc 1: La dignitat de la persona: fonament de la DUDH.

Anàlisi de la DUDH:

La dignitat de la persona com a fonament de la DUDH.

Caràcter universal i inalienable dels drets humans

DUDH referència universal en l'articulació de les relacions humanes.

Estratègies de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació; memorització i retenció de la informació.

Tipus de text

Planificació de textos orals

Prosòdia. Ús intencional de l'entonació i les pauses.

Normes gramaticals

Propietats textuals de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.

Respecte en l'ús del llenguatge

Situacions d'interacció comunicativa (conversacions, entrevistes, col·loquis, debats, etc.)
Estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació, normes de cortesia, fórmules de tractament, etc.
Respecte en l'ús del llenguatge
Ús de les eines més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes...; compartir informació i recursos; i construir un producte o meta col·lectiu. Correu electrònic. Mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge com blocs, fòrums, wikis... Hàbits i conductes en la comunicació i en la protecció del mateix individu i d'altres de les males pràctiques com el ciberassetjament. Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció del mateix.
Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
Tipus de text
Estratègies d'expressió escrita: planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
Formats de presentació
Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals (signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.)
Propietats textuals en situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
Respecte en l'ús del llenguatge
<u>Bloc 2: El respecte i la igualtat en les relacions interpersonals: Constitucionalització de la DUDH.</u>
Constitucionalisme: aplicació de la DUDH en l'àmbit dels Estats.
Pluralisme social i mínims de justícia compartits.
El liberalisme polític de Rawls: proposta pel respecte i la igualtat entre els ciutadans.
Glossari termes conceptuals del nivell educatiu
Realització, formatat senzill i impressió de documents de text. Disseny de presentacions multimèdia. Tractament de la imatge. Producció senzilla d'àudio i vídeo.
Eines de producció digital en la web. Drets d'autor i llicències de publicació.
Riscos associats a l'ús de les tecnologies.
Valoració de l'impacte i la longevitat que té la informació digital a l'hora de publicar-la.

La identitat digital. Ús de diverses identitats dirigides a la consecució d'objectius diferenciats.

Bloc 3: Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.

Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional:

Constitucionalització del Dret Internacional.

Organismes Internacionals (UE, ONU i els seus organismes, etc.)

La labor de les organitzacions no governamentals (ONG).

Tractats i declaracions internacionals posteriors a la Declaració de 1948.

El Fòrum Social Mundial.

Estratègies de busca i selecció de la informació

Procediments de síntesi de la informació

Procediments de presentació de continguts

Procediments de cita i paràfrasi. Bibliografia i bibliografia web

Ferramentes digitals de busca i visualització. Busca en, pe., blocs, wikis, fòrums, banc de sons, pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades.

Estratègies de filtratge en la busca de la informació. Emmagatzematge de la información digital en dispositius informàtics i servicis de la xarxa. Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i contrast d'informació.

Organització de la informació seguint diferents criteris

Bloc 4: La justícia i la política: democràcia i ciutadania global.

Formació de l'opinió pública mundial:

L'ús públic de la raó: Kant, autonomia i il·lustració.

Habermas: ètica del discurs.

Tribunals internacionals de justícia com referent de l'esfera pública.

Democràcia mediàtica i ciutadania global:

Ciutadà cosmopolita com a subjecte de la democràcia

La "pau perpètua" com a idea regulativa en una societat global.

Formació d'una voluntat política.

Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea.

Autoconeixement d'aptituds i interessos.

Procés estructurat de presa de decisions.

Imaginació i creativitat

Autoconeixement. Valoració de fortaleses i debilitats Autoconcepte positiu.

Proactivitat.

Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació.

Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança, flexibilitat.

Procés estructurat de presa de decisions.

Responsabilitat

Pensament alternatiu.

Pensament causal i conseqüèncial.

Sentit crític

Bloc 4: Valors ètics, reptes davant dels problemes del nostre món.

Problemes globals, solucions globals:

Reflexió sobre els fins de la investigació científica i la seua connexió amb interessos econòmics.

Pobresa i justícia social global.

La consciència ecològica i el desenrotllament sostenible

Conflictes armats i dret internacional.

Fronteres, migracions i drets humans.

Responsabilitat i eficàcia en la resolució de tasques.

Assumpció de distints rols en equips de treball.

Pensament de perspectiva

Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.

Tècniques d'escolta activa

Diàleg igualitari.

Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu.

Pensament mitjans-fi

Estratègies de planificació, organització i gestió.

Selecció de la informació tècnica i recursos materials.

Estratègies de supervisió i resolució de problemes.

Avaluació de processos i resultats.

Valoració de l'error com a oportunitat.

Habilitats de comunicació

5. UNITATS DIDÀCTIQUES. ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

1ESO

1. Què sóc jo? 1r TRIMESTRE

2. Com sóc? 1r TRIMESTRE

3. A què m'enfronte? 2n TRIMESTRE

4. Vivim en societat. 3r TRIMESTRE

5. Compartim una cultura. 3r TRIMESTRE

2ESO

1. Les relacions entre ètica i moral. 1r TRIMESTRE

2. El desenvolupament moral en l'ésser humà i la necessitat de normes ètiques. 1r TRIMESTRE

3. Les normes ètiques com a guia de la llibertat. 2n TRIMESTRE

4. Les teories ètiques i la seua importància en la vida de l'ésser humà. 2n TRIMESTRE

5. La democràcia actual i la justícia. 2n TRIMESTRE

6. La democràcia actual, la seua estructura i el seu fonament ètic. 3r TRIMESTRE

7. El model espanyol i els valors ètics. 3r TRIMESTRE

8. El model de la Unió Europea. 3r TRIMESTRE

3ESO

1. Normes morals, lleis i dret. 1r TRIMESTRE

2. La conquesta dels drets humans. 1r TRIMESTRE

3.Llibertat. 2n TRIMESTRE

4. Igualtat. 2n TRIMESTRE

5. Ciència, tècnica i societat. 3r TRIMESTRE

6. Dimensió moral de la ciència i la tècnica. 3r TRIMESTRE

4ESO

1. Anàlisi de la DUDH. 1r TRIMESTRE

2. Constitucionalisme: aplicació de la DUDH en l'àmbit dels Estats. 1r TRIMESTRE

3. Pluralisme social i mínims de justícia compartits. Rawls. 1r TRIMESTRE

4. Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional. 2n TRIMESTRE

5. Formació de l'opinió pública mundial. Kant. Habermas. 2n TRIMESTRE

6. Tribunals internacionals de justícia com referent de l'esfera pública. 2n TRIMESTRE

7. Democràcia mediàtica i ciutadania global. 3r TRIMESTRE

8. Problemes globals, solucions globals. 3r TRIMESTRE

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

La metodologia posarà l'accent, especialment, en la compressió lectora de textos breus, notícies, documents d'actualitat, així com en la visualització de reportatges, documentals o pel·lícules sobre els temes estudiats en el curs. Els punts centrals en els quals es basa la metodologia són:

a) Interacció i aprenentatge: l'objectiu últim és que tots els alumnes i alumnes sense exclusió, adquirisquen els millors aprenentatges possibles.

b) Aprenentatge situat, que emfatitza la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que les persones hauran de resoldre i que li permetran adquirir la competència necessària.

c) Estructures d'aprenentatge cooperatiu, que asseguren la interacció entre iguals i amb altres membres de la comunitat educativa i l'entorn.

d) Didàctica específica de l'àrea, ja siga de caràcter general o relacionada amb alguns dels blocs de contingut; atenent a la seua singularitat s'utilitzen diferents recursos. La lectura i anàlisi de textos tant filosòfics com d'actualitat (notícies), l'anàlisi i composició escrita a partir de materials audiovisuals, són recursos imprescindibles. Però també és necessari treballar l'expressió oral; treballs individuals o en grup, que requerisquen una exposició, debats, etc.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

7.1. Criteris d'avaluació

1ESO

*BL1.1. Distingir a través d'exemples o estudi de casos, la conducta instintiva del comportament guiat per les decisions i la raó i donar raons sobre la importància de responsabilitzar-se de les pròpies accions i les seues conseqüències per a redefinir el concepte de llibertat.

*BL1.2. Distingir a través d'exemples un concepte de persona que incloga el reconeixement de la dignitat, racionalitat i llibertat que li permeten establir les seues pròpies normes d'acció i integrar valors ètics en l'estructura de la seua personalitat.

*BL1.3. Reconèixer mitjançant l'anàlisi de situacions de la seua vida quotidiana la relació entre emociones- sentiments i valors ètics en la construcció del seu caràcter i personalitat.

*BL1.4. Resoldre dilemes morals utilitzant informació dels seus propis conflictes o extreta de diferents fonts sobre grups d'adolescents en diferents contextos amb la finalitat de detectar problemes que sorgeixen en una etapa caracteritzada per la crisi d'identitat, i reconèixer les etapes del trànsit de la *heteronomía moral a l'autonomia.

*BL1.5. Imaginar un projecte de vida personal que integre valors morals i una *autoimagen positiva amb la finalitat de descobrir la capacitat que posseeix per a modelar la seua pròpia identitat.

*BL1.6. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tenir iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleses i febleses, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat cercant solucions alternatives.

*BL2.1. Reconèixer la funció dels agents de socialització en la construcció de la individualitat i cercar exemples i escenificar situacions que evidencien la relació entre el pensament, el llenguatge i la conducta.

*BL2.2. Analitzar conflictes que sorgeixen de la vida en comú i diferenciar aquells que han de tenir una resolució en l'àmbit públic (Dret) dels quals s'han de regular en l'àmbit privat (Ètica) amb la finalitat d'identificar els límits de la llibertat personal i social.

*BL2.3. Escenificar per grups situacions la finalitat de les quals siga aconseguir un acord justificant les seues opinions i mostrar una conducta assertiva en la cerca d'enteniment.

*BL2.4. Analitzar altres formes de vida mitjançant la cerca d'informació de diferents

cultures i seleccionar què valors culturals són compatibles amb el respecte dels drets de l'altre i quins no amb la finalitat de promoure la igualtat partint de la diversitat.
*BL2.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, recolzar a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.

2ESO

BL2.1. Reconéixer la funció dels agents de socialització en la construcció de la individualitat i buscar exemples i escenificar situacions que evidencien la relació entre el pensament, el llenguatge i la conducta.
BL2.2. Analitzar conflictes que sorgixen de la vida en comú i diferenciar aquells que han de tindre una resolució en l'àmbit públic (dret) dels que s'han de regular en l'àmbit privat (ètica) a fi d'identificar els límits de la llibertat personal i social.
BL2.3. Escenificar per grups situacions la finalitat del qual siga aconseguir un acord justificant les seues opinions i mostrar una conducta assertiva en la busca d'enteniment.
BL2.4. Analitzar altres formes de vida per mitjà de la busca d'informació de diferents cultures i seleccionar quins valors culturals són compatibles amb el respecte dels drets de l'altre i quins no a fi de promoure la igualtat partint de la diversitat.
BL2.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, recolzar companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.

BL1.1. Classificar accions de la seua vida quotidiana i de l'àmbit públic distingint aquelles que tenen un caràcter moral i explicar els valors ètics que protegixen les seues decisions a fi de diferenciar els conceptes d'ètica i moral.
BL1.2. Classificar diferents juís diferenciant aquells que són descriptius dels valoratius assenyalant entre estos últims els que són morals a fi de reconéixer la seua especificitat.
BL1.3. Evidenciar la importància de respectar les diferents opcions valoratives existents dins del marc dels drets de tots realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius.
BL1.4. Resoldre dilemes morals justificant l'opció triada, classificar-la en funció de les etapes del desenrotllament moral (Kolhberg) i determinar si la seua decisió respon a normes convencionals principis ètics.

BL1.5. Descriure les principals idees de les diferents teories ètiques i comparar-les partint de la distinció entre ètiques teleològiques i procedimentals.
BL1.6. Interpretar textos orals del nivell educatiu procedents de fonts diverses utilitzant les estratègies de comprensió oral per a obtindre informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuals de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.
BL1.7. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuals de cada tipus i situació comunicativa, per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.

3ESO

*BL1.1 Descriure fets històrics que han influït en la conquesta dels drets humans relacionant-los amb les diferents generacions en les quals s'agrupen cercant informació de diverses fonts.
*BL1.2. Investigar sobre l'origen de l'ONU i la signatura de la *DUDH com a document que reivindica el reconeixement dels drets humans universals i avaluar els problemes als quals s'enfronta la seua aplicació en l'actualitat reconeixent el paper de les ONG
*BL1.3 Identifica en la lectura del preàmbul i alguns articles de la Constitució Espanyola els drets i deures del ciutadà reconeixent la seua adequació a la *DUDH, exemplificant-la en casos concrets.
*BL1.4. Descriure què és la Unió Europea i identificar els beneficis rebuts i responsabilitats adquirides pels Estats membres en notícies d'actualitat.
*BL1.5 Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-ho a canvis i Imprevists transformant les dificultats en possibilitats, avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

*BL1.6 Reconèixer els estudis i professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanden per a relacionar-les amb les seues fortaleses i preferències.
*BL2.1 Analitzar a partir del visionat d'una pel·lícula, documentals o lectura de notícies, amb l'ajuda d'una guia, les implicacions ètiques del progrés cientificotècnic i argumentar sobre la no neutralitat valorativa de la recerca científica
*BL2.2 Resoldre dilemes morals plantejats a partir dels nous descobriments científics argumentant les decisions per les quals s'opta
*BL2.3. Analitzar el grau de dependència de les noves tecnologies en la vida quotidiana a través de l'estudi de casos i realitzar tasques o projectes que alerten dels riscos del seu ús indiscriminat.
*BL2.4 Reconèixer a partir de pel·lícules, documentals i notícies les amenaces que per al medi ambient, la vida i la defensa dels drets humans té l'aplicació no reflexiva i indiscriminada de l'avanç científic-tecnològic.
*BL2.5 Elaborar tasques o projectes que defensen proposades dins dels límits ètics i jurídics establits en la *DUDH per a la construcció del llogaret global.
*BL2.6. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, serveis Web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.
*BL2.7. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tenir iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleses i febleses, mostrar curiositat i interès durant la seua realització.

<u>4ESO</u>

BL1.1. Analitzar el preàmbul de la DUDH i els articles 1, 2 i 30 i reconéixer la dignitat humana com el valor fonamental del que es deriven tots els drets universals i inalienables que s’inclouen en esta Declaració i evidenciar com es manifesta en alguns d’estos drets.

BL1.2. Interpretar textos orals del nivell educatiu procedents de fonts diverses utilitzant les estratègies de comprensió oral per a obtindre informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuals de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori

BL1.3. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, servicis web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.

BL1.4. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuals de cada tipus i situació comunicativa, per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.

BL.2.1. Reconéixer en els articles (del 17 al 21) de la DUDH els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat com a salvaguarda dels drets i llibertats individuals i posar exemples de la seua vigència en actuacions de l'Estat en diferents àmbits.

BL.2.2. Identificar en la Constitució espanyola la inclusió de l'article 3 de la DUDH i reconéixer el compromís dels espanyols amb la seguretat i la pau a nivell nacional i internacional per mitjà de la lectura del preàmbul i l'article 15 de la Llei de Defensa Nacional i exemplificar tal compromís a través de notícies d'actualitat.

BL.2.3. Debatre partint de casos reals de conflicte entre els principis ètics de l'individu i els de l'orde civil, proposar solucions i contrastar-les amb la resposta que proposa la teoria de la justícia de Rawls.

BL2.4. Reconéixer la terminologia conceptual de l'assignatura i del nivell educatiu i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, crear i editar continguts digitals utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web i protegir la seua identitat digital preservant la privacitat de les dades personals, utilitzant varietat d'estratègies de seguretat i actuant davant de les amenaces. 3r de l'ESO.

BL3.1. Debatre sobre l'obligació d'ingerència legitimada pel dret internacional en situacions de violació dels drets humans per part d'un Estat i reconéixer l'efectiva aplicació de la DUDH en casos reals.

BL3.2. Descriure la funció i actuacions d'institucions i moviments civils (ONG, FSM, etc.) que treballen per la defensa i el respecte dels drets humans buscant informació sobre estes i exposar públicament els resultats de la seua investigació amb ajuda de recursos diversos

BL3.3. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la en de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per a ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.

BL4.1. Analitzar, partint de situacions reals, l'impacte dels mitjans de comunicació massiva en la formació de l'opinió pública i argumentar sobre la necessitat o no d'una regulació ètica i jurídica en relació amb el seu ús.

BL4.2. Analitzar textos breus d'autors contemporanis que des de distintes perspectives reflexionen sobre la necessitat de fer efectius els drets humans.

BL4.3. Argumentar sobre el deure de l'Estat i la necessitat de participació ciutadana per a refermar, a través de processos democràtics, el respecte i defensa dels drets humans davant dels riscos de deshumanització i destrucció del planeta com a possibles conseqüències del fenomen de la globalització.

BL4.4. Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements del nivell educatiu, analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenrotllament i comparar-les amb

les aptituds pròpies i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.

BL4.5. Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les seues possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenrotllament, prendre decisions raonades assumint riscos i responsabilitzar-se de les accions pròpies i de les seues conseqüències.

BL5.1. Analitzar els problemes que tracten i les solucions que es proposen en diferents cimeres i conferències a escala internacional i avaluar el grau de compliment dels acords aconseguits buscant informació sobre estes.

BL5.2. Analitzar informació sobre els índexs de pobresa en el món, moviments migratoris i conflictes bèl·lics i evidenciar les seues relacions recíproques a partir de les dades publicades per fonts fiables.

BL5.3. Seleccionar un problema d'entre aquells que requerixen una solució global justificant la seua elecció i simular la negociació de les possibles actuacions que contribuïsquen a la seua resolució.

BL5.4. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, recolzar companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies

BL5.5. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-lo a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats, avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

7.2. Instruments d'avaluació

- Exàmens.
- Treballs individuals i en grup.
- Lliuraments de redaccions.
- Exposicions.
- Actitud participativa.

7.3. Criteris de qualificació

La nota de cada avaluació serà la mitjana de totes les activitats avaluables realitzades al llarg de tot el trimestre.

- 20 % Proves escrites.
- 20 % Participació.
- 60% Lliuraments.

L'avaluació serà continua en cadascun d'aquests apartats. En el cas de les proves escrites, la nota en cada avaluació serà la mitjana aritmètica de les notes de cada unitat de continguts.

Quan la nota de la prova escrita d'una unitat siga inferior a 4, l'alumne haurà de presentar-se, després de l'avaluació, a una prova de recuperació dels continguts conceptuals corresponents a aquesta unitat. La nota dels proves de recuperació serà, com a màxim, un 5.

En el cas dels lliuraments, l'alumne haurà de lliurar el treball pendent.

Atenent al Pla d'Ortografia del centre, es descomptarà 0'2 per falta ortogràfica o accent fins a un màxim de 1 punt.

7.4. Activitats de reforç i ampliació

Els alumnes que ho desitgen podran realitzar activitats voluntàries de recerca sobre diferents temes per a complementar les seues qualificacions. Així mateix, els alumnes que necessiten suport podran realitzar tasques complementàries en funció de les seues necessitats.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA

S'adaptaran continguts o instruments d'avaluació seguint les indicacions del Departament d'Orientació del centre, segons els problemes concrets presentats per l'alumne. Es realitzarà una Adaptació Curricular Individual, significativa o no significativa segons el cas.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS

Respecte als elements transversals, es fa referència en la majoria dels blocs de continguts a la comprensió i expressió oral, a l'expressió escrita, la comunicació audiovisual, les TIC i l'emprenement, i per descomptat els que es refereixen a la igualtat entre homes- dones i la prevenció i resolució de conflictes.
A més es tracten de manera explícita elements transversals com el desenvolupament sostenible, els riscos de l'explotació humana, les amenaces per al medi ambient de determinades actuacions i els perills de l'ús indiscriminat de les TIC.
El currículum incorpora plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenvolupament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels continguts de les àrees. Com el RD 116/2014 proposa, i en línia amb la Recomanació 2006/962/*EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, aquest decret es basa igualment a potenciar l'aprenentatge per competències, integrades en la resta d'elements curriculars per a propiciar una renovació en la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge.

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.
Aquest transversal es treballa al llarg de l'assignatura amb la lectura i comentari de textos breus, així com en la realització d'activitats escrites per part dels alumnes
b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i de la comunicació.
L'ús del visionat de pel·lícules o fragments de pel·lícules i el seu comentari, així com el recurs a la cerca en Internet per a alguna de les tasques treballarà aquest element transversal.
c) Emprenement.
La realització d'activitats al final de cada unitat didàctica de cerca reflexió sobre els temes proposats fomenta aquest element transversal
d) Educació cívica i constitucional.
Els continguts i activitats de la pròpia assignatura es basen en el treball sobre aquest element.

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ASSOLIMENT

Per a avaluar la pràctica docent i valorar la consecució dels objectius proposats en la programació es tindran en compte els següents indicadors.

S'han complit els objectius.

S'han impartit els continguts proposats.

La temporalització ha sigut adequada.

La metodologia ha sigut adequada.

Percentatge d'alumnes aprovats en l'assignatura.

IES Les Foies

Departament de Filosofia

Setembre 2019